

Павло Миколайович МАТВЄЄВ

кандидат економічних наук, директор ТОВ «ЗЕМІНФОРМ»

**ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ПІДВИЩЕННЯ
ПРОДУКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО
СЕКТОРУ**

Матвєєв, П. М. Закордонний досвід державного регулювання у сфері підвищення продуктивності використання ресурсного потенціалу аграрного сектору / Павло Миколайович Матвєєв // Український журнал прикладної економіки. – 2019. – Том 4. – № 3. – С. 367–375. – ISSN 2415-8453.

Анотація

Вступ. Продуктивні сили визначаються як найважливіша складова економічної системи. Підвищення продуктивності використання ресурсного потенціалу аграрного сектора країни можливе за рахунок здійснення належного державного регулювання.

Метою наукового дослідження є узагальнення досвіду високорозвинених країн стосовно державного регулювання продуктивності використання ресурсного потенціалу аграрного сектору.

Результати. Охарактеризовано зміст закону економії часу та закону одержавлення. Визначено мету державного регулювання продуктивності використання ресурсного потенціалу підприємств аграрного сектора. Встановлено невідповідність традиційної парадигми аграрної політики сучасним реаліям. Наголошено на необхідності гармонізації економічних інтересів між ланками агропромислового комплексу. Проведено аналіз досвіду країн Європейського союзу, США та Японії у сфері ведення ефективної аграрної політики. Розглянуто позиції науковців стосовно вимог до нової аграрної парадигми. Обґрунтовано власну позицію стосовно порівняння характеристик традиційної і нової аграрної парадигми. Доведено недоцільність визначення середніх показників, які характеризують галузь сільського господарства. Наголошено на необхідності державної підтримки в аграрному секторі. Обґрунтовано необхідність посилення державного регулювання ресурсного потенціалу аграрного сектору через такі важелі: антимонопольна політика, збереження та відтворення ресурсного потенціалу, кредитно-фінансовий механізм, система оподаткування, регулювання зовнішньоекономічної діяльності, спеціальні цільові програми, цінове регулювання виробництва сільськогосподарської продукції. У якості головного організаційного механізму запропоновано програму комплексного підвищення продуктивності використання ресурсного потенціалу.

Висновки. Державне регулювання підвищення продуктивності використання ресурсного потенціалу аграрного сектору повинне бути направлене на розвиток та гармонізацію економічних інтересів між ланками агропромислового комплексу.

Ключові слова: конкуренція, ресурсний потенціал, механізм, сільськогосподарське підприємство, продуктивність, економічна ефективність, державне регулювання, аграрний сектор.

FOREIGN EXPERIENCE OF GOVERNMENT REGULATION IN THE FIELD OF INCREASING PRODUCTIVITY OF USING RESOURCE POTENTIAL IN THE AGRICULTURAL SECTOR

Introduction

Productive forces are defined as the most important component of the economic system. Increasing the productivity of the resource potential use of the country's agricultural sector is possible through the implementation of proper state regulation.

The purpose of the research is to generalize the experience of highly developed countries in relation to state regulation of the resource potential productivity in the agricultural sector.

Results. The content of the law of saving time and the law of nationalization is described. The purpose of state regulation of productivity of resource potential use of the enterprises in agrarian sector is defined. The inconsistency of the traditional paradigm of agrarian policy with modern realities has been established. The need to harmonize economic interests between the links of the agro-industrial complex is emphasized. An analysis of the experience of the European Union, the United States and Japan in the field of effective agricultural policy has been conducted. The positions of scientists regarding the requirements for the new agrarian paradigm are considered. The own position concerning comparison of characteristics of traditional and new agrarian paradigm is proved. The inexpediency of determining the average indicators that characterize the agricultural sector is proved. The need for state support in the agricultural sector was emphasized. The necessity of strengthening state regulation of resource potential of the agricultural sector is substantiated through the following levers: antitrust policy, preservation and reproduction of resource potential, credit and financial mechanism, taxation system, regulation of foreign economic activity, special target programs, price regulation of agricultural production. The program of complex increase of productivity of resource potential use is offered as the main organizational mechanism.

Conclusions. State regulation of increasing the productivity of the resource potential of the agricultural sector should be aimed at the development and harmonization of economic interests between the links of the agro-industrial complex.

Key words: competition, resource potential, mechanism, agricultural enterprise, productivity, economic efficiency, state regulation, agricultural sector.

JEL classification: Q15; R 1; P 25

Вступ

Враховуючи реалії функціонування ринкової економіки, слід зазначити, що продуктивні сили визначаються як найважливіший елемент економічної системи, її матеріально-речовий носій рухається у формі продуктивного капіталу, що функціонує у сфері безпосереднього виробництва (тобто в реальному секторі). Поглиблення суспільного поділу праці неминує породжує необхідність пошуку такого варіанту пропорцій в системі суспільного відтворення в аграрному секторі, який приводив би до максимального можливого в даний момент рівня продуктивної сили праці як міри ефективності цілеспрямованої продуктивної діяльності сукупного працівника. Продуктивність суспільної праці найбільшою мірою залежить від раціональної структури суспільного виробництва й ефективного використання ресурсного потенціалу, зниження матеріаломісткості та підвищення якості продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання механізмів державного регулювання ресурсозабезпеченістю аграрного сектору знайшли своє відображення у працях багатьох науковців, зокрема таких як: Андрушко М., Балабанова Л., Гребенюк М., Діброва А., Красноручький О., Лозинська Т.,

---

Могильний О., Панасюк Б., Приймак Т. та інших. Проте теперішнє економічне становище в країні свідчить про необхідність пошуку нових шляхів державного регулювання його ресурсного потенціалу, зокрема через імплементацію закордонного досвіду стосовно даної проблеми.

Мета статті

У зв'язку з цим метою статті є систематизація та розроблення шляхів імплементації закордонного досвіду державного регулювання, направленою на підвищення продуктивності використання ресурсного потенціалу аграрного сектору, у вітчизняній практиці.

Виклад основного матеріалу дослідження

На сьогодні в АПК США працює понад 23 млн чоловік (близько 18 % від загальної кількості зайнятих), а обсяг валової продукції перевищує 1 трлн дол., або близько 14 % всього валового продукту країни. Комплекс включає три основні сфери. Перша – виробництво засобів виробництва – займає окреме місце, оскільки це суто промислова сфера. Її частка в продукції АПК посідає проміжне місце між другою сферою, власне сільським господарством, і третьою – переробкою сільськогосподарської продукції. Вартість валового продукту, виробленого власне в сільськогосподарській сфері практично не перевищує 7 %. На фермах працює всього 1,7-1,9 млн фермерів і близько 900 тис. найманих працівників.

Закон економії часу є одним із всезагальних економічних законів, що характеризує джерело і спосіб підвищення ефективності суспільного виробництва. К. Маркс навів визначення закону економії часу, підкреслюючи в ньому наявність узагальнюючої міри економії ресурсів суспільного розвитку як для окремого індивіда, так і для суспільства, охоплюючи всебічність його розвитку, споживання і діяльності, що залежить від заощадження (збереження) часу. Усіляка економія в кінцевому рахунку зводиться до економії часу. Зміст закону економії часу включає в себе економію ресурсного потенціалу, тобто заощадження (збереження) як робочого часу, використання ресурсів, що витрачаються в даний період, так і результатів затрат робочого часу минулих періодів. Тому зростання продуктивності використання ресурсного потенціалу, покращення використання машин і обладнання, зниження рівня ресурсоемності, оптимізація господарських пропорцій і т. ін. виступають конкретними проявами дії закону економії часу в аграрному секторі. При цьому слід зазначити, що в умовах вільного ринку тенденція до підвищення ефективності складається як результат взаємодії втрат і заощаджень, в умовах же наявності державного регулювання – в формі режиму економії ресурсного потенціалу.

В сучасних умовах також спостерігається дія закону одержавлення економіки. Закон одержавлення економіки починає діяти з часів переростання продуктивними силами меж монополістичної (в т. ч. олігополістичної) власності, що існує у формі акціонерних товариств, тобто з 30-х років ХХ ст. Про зростаюче одержавлення елементів продуктивних сил свідчить показник частини держави в економіці США в 30-х роках ХХ ст. За оцінками економістів США на початку 90-х років на державу приходилося до 50 % всієї економічної діяльності. Одержавлення техніко-економічних відносин здійснюється через активний вплив держави на процес концентрації та централізації капіталу, в посиленні відносин спеціалізації, кооперування виробництва через контрактну систему і т. ін., що впливає на ресурсний потенціал.

Одержавлення господарського механізму, процесу управління використання ресурсного потенціалу передбачає створення державних міністерств і відомств, складання планів та прогнозів розвитку народного господарства, антициклічне та антикризове регулювання економіки, проведення активної грошово-кредитної фінансової, регіональної, бюджетної, амортизаційної, податкової політики, в

поступовому ослабленні ринкових важелів саморегулювання економіки в плані використання ресурсного потенціалу.

Метою державного регулювання продуктивності використання ресурсного потенціалу підприємств аграрного сектора економіки є досягнення найбільш ефективного, стабільно-поступального економічного і соціального розвитку країни. У процесі такого регулювання здійснюється економічна підтримка аграрних підприємств з тим, щоб вони, по-перше, за нормального господарювання мали необхідний рівень доходності в умовах несприятливої ринкової кон'юнктури, і, по-друге, були зацікавлені вести виробництво в такому обсязі й асортименті продукції та її якості, які вигідні споживачам і забезпечують соціальну стабільність суспільства. Однак це можливо лише при досягненні економікою оптимуму В. Парето.

Розвиток аграрного сектора України у перспективі буде залежати від того, чи буде розроблена нова стратегія його розвитку, яка має співвідноситися з євро прагненнями, та інтеграцією України у світове господарське середовище. Передусім має йтися про стабільну макроекономічну політику, створення необхідних умов для залучення інвестицій у розвиток ресурсного потенціалу, а особливо у розвиток людського капіталу, ринкової і соціальної інфраструктури. Принципового значення набуває необхідність обґрунтування концепції державного управління продуктивністю використання ресурсного потенціалу підприємств аграрного сектора, яка б відповідала національним інтересам та забезпечувала продовольчу безпеку України.

Аналіз літературних джерел показує, що останніми роками постало питання відповідності традиційних поглядів (парадигми) і ефективності аграрної політики сучасним тенденціям. Головною ідеєю сучасного підходу в Україні є визнання сільського господарства як галузі, що за продуктивністю використання ресурсного потенціалу здатна конкурувати з іншими галузями в національній економіці і на світовому рівні.

Через певні галузеві особливості сільського господарства вільний ринковий механізм, як правило, не може забезпечити гармонізацію економічних інтересів між ланками АПК, внаслідок чого товаровиробники недоодержують значні ресурси, тому ефективність їх підприємницької діяльності залишається низькою.

Досвід ЄС засвідчує: регулювання аграрних ринків і цінова підтримка сільського господарства є неефективними й не можуть бути прикладом для наслідування. Така підтримка не лише не розв'язує існуючі в галузі проблеми, а й часто призводить до їхнього загострення. Сільське господарство потрібно розглядати як частину загальної економічної системи, і його проблеми повинні вирішуватися в контексті існуючих в економіці країни проблем із використанням ресурсного потенціалу. Так ще в 1996 р. американський конгрес прийняв закон, який передбачав припинення субсидій фермерам протягом семи років. І ось що цікаво, число фермерів скорочувалося, але при цьому пропорційно зростав штат урядовців в департаментів сільського господарства. З'ясувалося, що фермери, котрі залишилися, одержують все більше дотацій. Крім того, було розроблено ряд витратних програм для селян. Зокрема, на надання доступу в інтернет їм було виділено \$120 млн, а на впровадження сучасних інформаційних технологій мало не вдвічі більше. Підсумок такої політики наочний: за два роки продовольство подорожчало в США на 30 %, а в Західній Європі і Японії майже в два рази. За розрахунками американських учених, тільки 20-30 % субсидій потрапляє адресату, інше втрачається, як правило, на утримання різних органів публічного управління. Хоча є держави, для яких ця проблема була вирішена. Австралія відмовилася від дотації сільському господарству в 1970-ті роки, а Нова Зеландія в 1984 р. Через 10 років сільськогосподарське виробництво Нової Зеландії стало найменш субсидованим у всьому світі (всього 1 % від вартості сільськогосподарської продукції). Чилійці на початку 1980-х років відмінили державні субсидії. Незабаром відбувалося те, що у світі називають чилійським чудом. Національний доход зріс в шість разів – до 12 тис. дол. на

одну особу. Продуктивність сільського господарства зростає у 8 разів, а його експорт – у 20 разів. Доходи найбідніших фермерів подвоїлися.

Останнім часом в науковій літературі з'являються публікації, пов'язані з визначенням місця і ролі сільського господарства, його здатності продукувати наряду із виробництвом сільськогосподарської продукції певну сукупність інших суспільних благ та надавати послуги. Вважаємо, що ці положення мають стати основою формування нової аграрної політики в Україні на принципах багатофункціональної ролі сільського господарства. Це буде сприяти більш повному використанню ресурсного потенціалу підприємств аграрного сектора [0].

Економісти-аграрники розвинутих країн світу пропонують новий погляд на розвиток сучасного сільського господарства і аграрну політику держав. Так, Л. Твітен і К. Зулауф вказують на функціонування американського сільського господарства в умовах саме нової економічної і політичної парадигми, яка визнає необхідність нової аграрної політики держави в умовах глобалізації середовища функціонування аграрного сектора [2, с. 263-279]. Г. Джонслінг доводить, що інші розвинуті країни також вживають відповідних заходів до зміни традиційних поглядів на розвиток сільського господарства [3, с. 271]. У. Коулман, Дж. Скогстад і М. Аткинсон підкреслюють, що новий погляд на розвиток сучасного сільського господарства міститься у русі від моделі розвитку аграрного сектора при державній підтримці до ринково-ліберальної моделі [4, с. 273-301].

Прогрес у вирішенні проблеми забезпечення населення продовольством може бути досягнутий лише з вирішенням проблеми бідності, що, в свою чергу, може бути досягнуто за умов модернізації сільського господарства і реалізації цієї модернізації через лібералізацію механізму використання ресурсного потенціалу.

Впровадження нових технологій в сільському господарстві призводить до істотного росту продуктивності використання ресурсного потенціалу, відповідно відбувається відносно зниження цін на продукти харчування, від чого виграють люди з низьким доходом. Поступово цей сектор економіки перетворюється в конкурентоспроможний порівняно з іноземними конкурентами. В такому випадку позитивні наслідки будуть відчуватися всією економікою країни.

В. Онегіна, аналізуючи зміну аграрної парадигми і державної аграрної політики у розвинутих країнах, надає порівняльну характеристику традиційній і новій аграрним парадигмам [5, с. 65]. В контексті затверджених цілей сталого розвитку 2016-2030 рр. [6] пропонуються наступні зміни до традиційної та нових парадигм (табл. 1).

Нова парадигма не визнає нестабільності розвитку галузі, а високий ризик цієї діяльності не є приводом для державних виплат, субсидій дотацій тощо. Вона проголошує недосконалу конкуренцію на ринку важливою проблемою, завдяки якій постійно розорується велика кількість дрібних сімейних фірм, а отже вона створює певну соціальну незахищеність сільського населення. Прихильники нової аграрної парадигми визнають наявність в сільському господарстві проблеми нестабільності і бідності, але впевнені у тому, що державні товарні програми не здатні вирішити їх.

А. Лісецький та М. Соломко висунули й обґрунтували власну парадигму структурного розвитку сільського господарства в умовах глобалізації [7, с. 58-61]. Нова парадигма, на їх думку, повинна враховувати переваги введення ліберальної ринкової системи СОТ, оскільки вона дозволяє уникати небезпеки, виникаючої внаслідок змін параметрів розвитку сільського господарства.

Автори вважають, що інноваційний розвиток цієї галузі можливий виключно на шляху до СОТ і світовим ринковим перетворенням, який визнає пріоритетність власних грошових капіталів для активізації використання ресурсного потенціалу та факторів виробництва (ліберальна парадигма визнає першість фінансового капіталу), формування єдиного економічного простору на території України, створення умов для формування ринкового розподілу ціни за факторами виробництва, пріоритетність

зернового господарства лише на внутрішньому ринку, відродження фізичного капіталу у тваринництві, розвиток птахівництва на промисловій основі, використання доходів рентного походження для інвестицій тощо. Перераховане і є орієнтацією на формування ресурсного потенціалу підприємств сільського господарства.

Таблиця 1. Порівняльна характеристика традиційної і нової парадигми розвитку сучасного сільського господарства і аграрної політики держави

Параметри порівняння	Традиційна парадигма	Нова парадигми	Пропозиції
Загальна оцінка сільського господарства	Сільське господарство с проблемного галуззю	Сільське господарство с конкретною галуззю	Сільське господарство – потужна сучасна галузь
Особливості функціонування сільського господарства	Сільське господарство має високу нестабільність виробництва, цін і доходів, монополізм суміжних галузей, іммобільність ресурсів, диспаритет цін, нееквівалентний і низький рівень доходів	Нестабільність компенсується коливаннями цін, спостерігаються еквівалентні доходи, ціновий диспаритет відповідає змінам у продуктивності, поведінка суміжних галузей не є монопольною	Висока стабільність цін на продукцію та ресурси
Цілі аграрної політики	Забезпечення паритетності (еквівалентності) і стабільності відтворення в сільському господарстві, а також гідного рівня фермерських доходів	Підвищення ефективності і конкурентоспроможності виробництва шляхом сприяння активізації ринковим регуляторам	Забезпечення продуктивного використання ресурсів
Інструменти аграрної політики	Залогові і інтервенційні операції, цільові ціни, прямі виплати товаровиробникам, контроль за пропозицією, стимулювання попиту	Ризик-менеджмент, компенсаційні виплати без їх вирішального впливу на виробничі рішення, підвищення мобільності трудових ресурсів	Висококомпетентний проектний менеджмент
Світовий ринок і сільське господарство	Світовий ринок розглядається як нестабільний, державне стимулювання експорту і обмеження імпорту	Світовий ринок є ефективним механізмом, імпортні обмеження скорочуються, експортні субсидії ліквідуються	Високопродуктивне використання ресурсів

Крім цього, вони визначили економічний механізм фінансового забезпечення сталого розвитку, у якому нова парадигма повинна розглядати ринок землі як рух у напрямку пошуку ефективного господаря. Хоча, на наш погляд, слід мати ефективного бізнесмена. Автори нової української парадигми закликають до розвитку повноцінного ринку і конкуренції, наголошують на тому, що пільги сільському господарству повинні бути диференційованими, а дотації персоніфікованими і лише для підприємств з державним контрольним пакетом акцій.

Помилковою у політиці підтримки сільськогосподарських виробників є орієнтація на середні показники їхньої роботи: середню врожайність сільськогосподарських культур і продуктивність тварин, середній рівень рентабельності й норми прибутку в цілому по галузі. Орієнтація на середньостатистичне сільськогосподарське підприємство означає неефективне використання коштів державного бюджету, оскільки така підтримка не може істотно змінити становище слабких господарств, а ефективним та прибутковим господарствам вона не потрібна. В цьому і полягає сенс справжньої державної підтримки, а не в пільгах аграрному виробництву, які осідають у кишенях корупціонерів. Було б доцільніше встановити однаковий рівень податкового навантаження для всіх, проте звільнити від оподаткування прибуток, інвестований у розвиток аграрного виробництва й соціальної інфраструктури. Це б сприяло належній підтримці села.

Державна підтримка виступає необхідною умовою розвитку вітчизняного аграрного сектора і забезпечення національної продовольчої безпеки. Здійснення

відповідної державної підтримки в сфері сільського господарства є об'єктивною вимогою, оскільки лише ефективне сільське господарство може продукувати суспільні блага, реалізуючи при цьому ряд народногосподарських функцій. Відзначено, що державна політика в аграрній сфері повинна йти у напрямку пошуку оптимальної моделі трансформації економічних відносин суб'єктів господарювання. Також потребує змін вся інфраструктура сільського господарства. Стратегія і тактика реформ АПК повинні концентруватися на трьох взаємопов'язаних напрямках: перший – формування ефективного бізнесмена, менеджера, господаря, другий – створення сприятливого економічного середовища (встановлення правил ведення агробізнесу) на ринку, третій – активний пошук і мобілізація резервів та формування ресурсного потенціалу підприємствами зростання обсягів виробництва, підвищення ефективності.

Л. Мазуркевич [8] вважає, що оцінка сучасного стану сільського господарства в Україні доводить неможливість переходу до нової аграрної парадигми. Аграрний ринок характеризується незбалансованістю і неефективністю, його функціонування не створює мотивацію ефективному відтворенню ресурсів аграрного сектора. Тобто ринок не досяг оптимуму В. Парето. Диспаритет цін спостерігається в умовах падіння продуктивності використання ресурсного потенціалу в сільському господарстві. Вступ до СОТ для українського аграрного сектору економіки, на нашу думку, спричиняє не лише подальше падіння виробництва, а насамперед його остаточну руйнацію і залежність насичення українського ринку продуктами харчування від сільськогосподарських товаровиробників розвинутих країн світу. Особливе занепокоєння виникає виробництво молока, м'яса, цукрового буряка тощо. Таким чином, не зважаючи на вступ до СОТ, необхідно докорінно переглянути політику держави відносно підтримки вітчизняного аграрного сектора економіки, особливо шляхом розширення впливу держави на формування та зростання продуктивності використання ресурсного потенціалу аграрного сектора економіки.

З точки зору ринку основою справедливості є постулат, згідно з яким розподіл доходів визначається внеском даного економічного агента в економіку, причому міра продуктивності цього внеску оцінюється знеособленими силами ринку. Такий знеособлений розподіл результатів виробництва створює достатні стимули для виробництва необхідних суспільству товарів і послуг та підштовхує до продуктивного використання ресурсного потенціалу.

За сучасних умов існує велика кількість високоефективних альтернатив вкладання коштів в ресурсний потенціал за межами аграрного сектора. Це стає причиною відтоку фінансових ресурсів із сільськогосподарського виробництва. Частково ефективність використання ресурсного потенціалу можна визначати на основі конкурентоспроможності галузі та її підприємств. За показником норми прибутку сільське господарство протягом тривалого періоду стійко займало місце аутсайдера серед інших галузей економіки.

Проблема досягнення ефективного стану в економіці як результату продуктивного використання ресурсного потенціалу потребує забезпечення певного розміщення (алокатії) ресурсів і продуктів між виробниками і споживачами. Тому прагнення досягти ефективності в аграрній сфері у якості мети державної політики фактично означає виконання алокативної ролі уряду стосовно ресурсного потенціалу. Практично це означає, що влада має здійснити кроки по усуненню найбільш нищівних неспроможностей ринку, щоб привести економічну систему до одного із станів, що відповідає умовам Парето-ефективності у виробництві, а розподіл благ і доходів – до стану, що відповідає умовам Парето-ефективності у споживанні.

Якщо не буде ефективного використання ресурсного потенціалу сільського господарства, держава не отримає тих суспільних продуктів, які збагачують все населення країни.

У зв'язку з кризовими явищами в Україні і світі постає питання про необхідність посилення регулюючої ролі держави сільськогосподарського ресурсного потенціалу і досягнення належної ефективності такого регулювання. Основними важелями державного регулювання вважаються: збереження та відтворення ресурсного потенціалу, цінове регулювання виробництва сільськогосподарської продукції; система оподаткування; кредитно-фінансовий механізм; антимонопольна політика; регулювання зовнішньоекономічної діяльності; спеціальні цільові програми. Всі ці важелі, відповідно до нової парадигми розвитку сільського господарства і аграрної політики держави, що виходить з визнання сільського господарства як галузі, що здатна конкурувати з іншими галузями в національній економіці і на світовому рівні, необхідно спрямувати на підвищення продуктивності використання ресурсного потенціалу аграрного сектора економіки, а на цій основі – на зростання його ефективності, яка б забезпечувала конкурентоспроможність та продовольчу і фінансову безпеку держави. Одним з головних організаційних механізмів державного регулювання в аграрній сфері має стати окрема програма комплексного підвищення продуктивності використання ресурсного потенціалу відповідно до нової методології її вимірювання. Коли об'єктом державного регулювання є продуктивність сільського господарства, одночасно реалізується сукупність методів, засобів і важелів впливу не тільки на обсяги виробництва (випуск продукції), але й на ресурси (основні засоби, чисельність зайнятих, умови їх проживання та інфраструктура, площа сільськогосподарських угідь тощо).

Висновки та перспективи подальших розвідок

Однією з головних умов ефективного реформування та розвитку аграрного сектору України є підвищення якості здійснення регуляторних функцій з боку держави. Доцільно припинити розмови про великий ресурсний потенціал сільського господарства та впровадити заходи, щоб його зберігати, відновлювати та збільшувати. Через певні галузеві особливості сільського господарства некероване функціонування ринкового механізму, як правило, не може забезпечити гармонізації економічних інтересів між ланками АПК, внаслідок чого товаровиробники недоодержують значні ресурси, і ефективність їх бізнесу залишається низькою. Отже, існує нагальна потреба в розвитку та вдосконаленні державного регулювання АПК через розроблення і реалізацію аграрної політики держави, що потребує адекватних теоретико-методологічних підходів до обґрунтування структурного складу аграрної політики й визначення передумов реалізації її окремих напрямів, особливо в контексті ресурсного потенціалу.

Список літератури

1. Ільчук О. М. Наукові засади державного регулювання аграрної сфери в умовах підвищених ризиків. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2013. Вип. 181(4). С. 193-199.
2. Tweeten L., Zulauf C. Public Policy for Agriculture after Commodity Programs. *Review of Agricultural Economics*. 1997. Vol. 19. pp. 263-279.
3. Moyer W., Josling T. Agricultural Policy Reform. Politics and process in the EU and US in 1990 s. *Journal of Agricultural Economics*. 2006. vol. 57. no 1. pp. 145-148.
4. Coleman W., Skogstad G., Atkinson M. Paradigm Shifts and Policy Networks: Cumulative Change in Agriculture. *Journal of Public Policy*. 1996. Vol. 16. pp. 273-301.
5. Онегіна В. Зміна аграрної парадигми і державної політики у розвинутих країнах. *Економіка України*. 2005. № 11. С. 62-72.
6. Цілі сталого розвитку 2016-2030 pp. URL: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.

-
7. Лисецкий А., Соломко М. Структурное развитие сельского хозяйства Украины. *Экономика Украины*. 2006. № 12. С. 54-61.
  8. Мазуркевич Л. О. До нової парадигми сільського господарства. URL: <http://intkonf.org/mazurkevich-lo-do-novoyi-paradigmi-silskogo-gospodarstva/>.

References

1. Il'chuk, O. M. (2013). «Scientific principles of state regulation of agrarian sphere in conditions of high risks». *Naukovy`j visny`k Nacional`nogo universy`tetu bioresursiv i pry`rodokory`stvannya Ukrainy`*. issue. 181(4). pp. 193-199.
2. Tweeten, L., Zulauf, C. (1997). Public Policy for Agriculture after Commodity Programs. *Review of Agricultural Economics*. Vol. 19. pp. 263-279.
3. Moyer, W., Josling, T. (2006). Agricultural Policy Reform. Politics and process in the EU and US in 1990 s. *Journal of Agricultural Economics*. vol. 57. no 1. pp. 145-148.
4. Coleman, W., Skogstad, G., Atkinson, M. (1996). Paradigm Shifts and Policy Networks: Cumulative Change in Agriculture. *Journal of Public Policy*. Vol. 16. pp. 273-301.
5. Onegina, V. (2005). «Changing the agrarian paradigm and public policy in developed countries». *Ekonomika Ukrainy`*. no. 11. pp. 62-72.
6. Sustainable Development Goals 2016-2030. Available at: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.
7. Liseckij, A., Solomko, M. (2006). «Structural development of agriculture of Ukraine». *Jekonomika Ukrainy*. no. 12. pp. 54-61.
8. Mazurkevych L. O. To the new paradigm of agriculture. Available at: <http://intkonf.org/mazurkevich-lo-do-novoyi-paradigmi-silskogo-gospodarstva/>.

Стаття надійшла до редакції 01.08.2019 р.